

فرهنگ جغرافیایی

هورامان

تألف

محمد محمودی (دانشجوی دکترای جغرافیا)

انتشارات کردستان
سندج

www.ketab.ir

سرشناسه	:	محمودی، محمد، ۱۲۰۰ -
عنوان و نام پدیدآور	:	فرهنگ جغرافیایی اورامان / محمد محمودی.
مشخصات نشر	:	سنندج : انتشارات کردستان، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۶۰ ص. : مصور (رنگی).
شابک	:	978-964-980-257-2
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
موضوع	:	اورامان
رده بندی کنگره	:	DSR۲۰۷۳/۴۵ف ۱۳۹۴
رده بندی دیویی	:	۹۵۵/۴۲۴۶
شماره کتابشناسی ملی:	:	۴۰۲۴۳۳۱

انتشارات کردستان

Kurdistan Publication

سندھ، پاکستان، عزتی، تلفن: ۰۸۷ ۳۳۱۶۵۳۸۲

فرهنگ جغرافیایی هورامان

✓ نام کتاب:	فرهنگ جغرافیایی هورامان
✓ مؤلف:	محمد محمودی
✓ نوبت چاپ:	اول: ۱۳۹۵
✓ تیراژ:	۲۰ جلد
✓ تعداد صفحه و قطع:	۱۰۰ صفحه و رقعی
✓ ناشر:	انتشارات کردستان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۰-۲۵۷-۲

ISBN: 978 - 964 - 980 - 257 - 2

قیمت:

۸۵۰۰ تومان

فهرست مطالب

۹	مقدمه مولف
۱۲	آیا هورام و گوران کریم تبارند
۲۳	اسرار و نهفته های هورامان
۳۷	ویژگی های جغرافیایی منطقه هورامان
۳۸	موقعیت جغرافیایی و تقسیمات کشوری
۴۱	ویژگیهای جمعیتی
۴۷	ویژگی های محیطی - اکولوژیک
۴۸	زمین شناسی
۵۱	ناهمواری
۵۳	اقلیم
۵۹	منابع طبیعی آب
۶۲	خاک
۶۴	پوشش گیاهی و جنگلی
۶۵	حیات وحش و شکارگاه ها

۶۷	 ویژگیهای فرهنگی
۶۷	 زبان
۶۸	 دین و عقاید
۶۸	 لباس
۶۹	 موسیقی
۷۰	 رقص
۷۴	 صنایع دستی
۷۶	 غذاهای محلی
۷۷	 ویژگیهای اقتصادی
۷۸	 کشاورزی
۸۱	 صنعت و معادن
۸۲	 تجارت غیر رسمی
۸۴	 کار فصلی خارج از منطقه
۸۵	 اشکال مالکیت در هورامان
۸۷	 شیوههای تولید زراعی
۹۱	 سکونتگاههای هورامان
۹۶	 شناسنامه سکونتگاهها
۱۵۲	 منابع و مآخذ

مقدمه مولف:

جغرافیا علمی مرتبط با فضا و مکان است که به مطالعه و بررسی روابط بین جوامع انسانی و محیط زندگی آنها می پردازد. لذا بنای محوری جغرافیا، شناخت عوامل طبیعی، فرهنگی و فیزیکی مؤثر در مکانها، بر روی دره زمین است. به بیانی دیگر، جغرافیا دانشی است که درباره سطح زمین و ابدیه های طبیعی، آب و هوا، رستنی ها، خاک، پراکندگی آنها بر روی زمین و روابط انسان با آنها گفتگو می کند.

بازشناسی جغرافیه مناطق مختلف نه تنها به لحاظ برنامه ریزی های توسعه ای (اجتماعی، اقتصادی، سیاسی) مهم بوده، بلکه به جهات اصولی دیگری از جمله مسائل هویتی امری ضروری می باشد. به همین دلیل پرداختن به جغرافیای مناطق مختلف، ضامن ماهیت وجودی و هویت سرزمینی آن منطقه و مردمانش می باشد. بنابراین دیگر برای خودشناسی و خود فهمی، دانش جغرافیا می تواند گامهای مؤثر و استواری برداشته و با تشریح و شناخت بهتر وضعیت جغرافیایی هر منطقه، به تدوین برنامه ها و سیاستهای بهتری برای توسعه آن منطقه در نظر گرفت.

در همین راستا در مورد جغرافیای کوردستان و ایران، کتابهای متعددی به رشته تحریر در آمده اند. بیشتر این کتابها در چارچوب کوردستان و یا در قالب تقسیمات استانی ایران بوده و بنا به قرارگیری تعداد محدودی از روستاهای هورامان در آنجا، به بحث در مورد جغرافیای هورامان

پرداخته‌اند. این بدان معنی است که تا به حال کتابی در زمینه جغرافیای هورامان (به عنوان یک واحد جغرافیایی)، نگاشته نشده است.

هر نویسنده در هر کشوری که بخواهد جغرافیای منطقه ای را بنگارد، موانع و مشکلات متعددی پیش رویش قرار می‌گیرد. خصوصاً در مورد منطقه ای که مابین دو کشور، چند استان و شهرستان واقع شده و هیچ مرز و محدوده ای برایش مشخص و روشن نگردیده باشد. در این شرایط مشکلات برندگان خواهند شد و به همین دلیل نظرات متفاوتی در مورد مرز و محدوده آن منطقه مطرح می‌شود.

افراد متعددی تا کنون به تحقیق در مورد هورامان پرداخته‌اند و همانطور که انتظار می‌رفت و ر بالا نیز به آن اشاره گردید، هر کدام مرز و محدوده ای را در نظر گرفته و با ذهنیتی که داشته‌اند به آن پرداخته‌اند. از جمله در اثر آقای محمد رشید امینی تحت عنوان "هورامان را بهتر بشناسیم"، هورامان به ۶ منطقه (لهون، تخت، جهانرو، سه لاس و باباجانی، روانسر و هورامان کوردستان عراق) تقسیم شده و نیز ابراهیم شمس آن را به ۵ منطقه (لهون، تخت، ژاوه رو، رزاب، دزلی و شامان) تقسیم نموده‌اند. در اثر آقای بهمن سلطانی تحت عنوان "تاریخ هورامان" (چاپ ۱۳۸۶-۱۳۸۷-۱۳۸۸) در صفحه ۳۵۶، هورامان را به سه قسمت تخت، ژاوه رو و لهون تقسیم کرده و همچنین در کتابهای دیگری نیز تقسیم‌بندی‌های متنوعی از هورامان ارائه شده است. در این اثر، با توجه به مطالعات میدانی و شناختی که از منطقه هورامان دارم، آن را به ۳ قسمت تخت، ژاوه رو و

لهون تقسیم نموده و سکونتگاه‌هایی^۱ که سخنوران آن با گویش هورامی، سخن می‌گویند را به عنوان مبنایی برای روشن ساختن مرز و محدوده هورامان در نظر گرفتم و تحولات تاریخی محدوده و مرز هورامان در طول زمان مورد بررسی قرار نمی‌گیرد.

اگرچه قسمت‌هایی از این اثر، نیازمند تحقیقات و توضیحات بیشتر می‌باشد، لذا به اعتقاد من این اثر با وجود کاستی‌هایش می‌تواند کمبودی را که در کتابخانه‌های کوردستان در مورد جغرافیای هورامان وجود دارد پرکرده و تا حدی روشنی دهد. به جرات می‌توان گفت که انتشار و عرضه شدن این اثر سنگ‌نمای آغاز حقیقاتی از این دست بوده و راهگشای گام‌های بعدی خواهد بود. بدیهی است که این اثر نیز مانند هر اثر دیگری خالی از اشکال نیست، بنابراین هرگونه راهنمایی و یادآوری از جانب علاقمندان و صاحب‌نظران محترم، در جهت تکمیل و رفع کاستی‌ها در چاپ‌های بعدی به دیده منت پذیرفته خواهد شد. لذا خواهشمندم انتقادات و پیشنهادهای سازنده خود را به ایمیل زیر بفرستید.

mahmoudim@ut.ac.ir

^۱. منظور نقاط روستایی و شهری هورامان می‌باشد.